Заклад загальної середньої освіти І-Ш ступенів № 10
Мирноградської міської ради

СХВАЛЕНО
рішенням педагогічної ради
(протокол № 1 від 27 серпня 2026 року)

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом директора ЗЗСО № 10
від 31 серпня 2026 року № 76/1-о

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ 5–9 КЛАСІВ

ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА ОСВІТНЯ ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

2026/2027

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ З ІСТОРІЇ

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 № 722
«Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»

Критерії визначають рівень сформованості історичних знань і вмінь учнів через інтегровані показники **когнітивних процесів, навчальної діяльності, самостійності, комунікації та взаємодії, а також частоти й стабільності вияву сформованих умінь**.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
1 / початковий	Розпізнає окремі історичні об’єкти, події, постаті, терміни за допомогою вчителя. Має фрагментарні уявлення про минуле. Не встановлює часових, просторових і причинно-наслідкових зв’язків без допомоги.	Виконує лише окремі найпростіші дії: називає історичні об’єкти, упізнає події на ілюстраціях, знаходить окремі об’єкти на карті за допомогою вчителя.	Потребує постійного керівництва, покрокових інструкцій, повторного пояснення та безпосередньої допомоги.	Відповідає окремими словами або короткими фразами. Відчуває труднощі у формулюванні власної думки та взаємодії з іншими.	Уміння виявляються епізодично, лише в окремих найпростіших ситуаціях і переважно за допомогою вчителя.
2 / початковий	Відтворює окремі історичні факти, імена, назви подій, пам’яток, терміни. Розрізняє окремі події, але не пояснює їхнього значення та взаємозв’язків.	Виконує прості завдання на розпізнавання та відтворення інформації за зразком: знаходить дату, називає подію, упізнає історичну постать.	Працює лише за детальною інструкцією та постійної підтримки педагога.	Може дати коротку відповідь на конкретне запитання. Потребує допомоги для участі в обговоренні.	Уміння виявляються нерегулярно, переважно під час виконання завдань за зразком.
3 / початковий	Відтворює частину навчального матеріалу. Розуміє окремі історичні поняття. За допомогою навідних запитань встановлює найпростіші хронологічні або причинно-наслідкові зв’язки.	Виконує елементарні завдання з історичною картою, хронологічною таблицею, текстом джерела, ілюстрацією за допомогою вчителя.	Потребує значної допомоги, але може виконати окремі дії після пояснення алгоритму.	Формулює прості висловлювання, відповідає на запитання, може долучитися до роботи в парі з підтримкою.	Уміння виявляються час від часу у знайомих ситуаціях, переважно за підтримки педагога.
4 / середній	Відтворює основні історичні поняття, факти, дати та події. Розпізнає прості історичні	Виконує завдання за алгоритмом: визначає послідовність подій, знаходить історичні	Працює за зразком і чіткою інструкцією. Після нагадування може	Відповідає на запитання, бере участь у парній або груповій	Уміння виявляються регулярно у стандартних навчальних ситуаціях,

	закономірності. Розуміє окремі причини та наслідки подій на елементарному рівні.	об’єкти на карті, читає прості схеми й таблиці, визначає інформацію в історичному джерелі.	перевірити правильність окремих результатів.	роботі за визначеною роллю.	але потребують підтримки.
5 / середній	Розуміє основний зміст навчального матеріалу. Пояснює окремі історичні поняття та факти. Встановлює прості причинно-наслідкові зв’язки з допомогою запитань.	Виконує типові завдання з історичними картами, текстами джерел, таблицями, схемами; визначає хронологічну послідовність, характеризує подію або постать за планом.	Працює за алгоритмом, допускає окремі помилки, які може виправити після підказки.	Формулює прості аргументи, бере участь в обговоренні, виконує визначену частину спільного завдання.	Уміння виявляються достатньо регулярно під час виконання типових завдань.
6 / середній	Розуміє основні історичні закономірності та взаємозв’язки. Встановлює причини й наслідки подій у стандартних ситуаціях. Застосовує історичні знання для пояснення типових ситуацій.	Самостійно виконує типові завдання за відомим алгоритмом: аналізує карту та джерела, визначає хронологічні зв’язки, порівнює історичні події, складає нескладні характеристики.	Переважно самостійний у знайомих ситуаціях, але потребує допомоги під час виконання складніших або нових завдань.	Висловлює власну думку з опорою на історичні факти, слухає співрозмовника, виконує свою роль у груповій роботі.	Уміння виявляються систематично у знайомих і стандартних навчальних ситуаціях.
7 / достатній	Правильно пояснює основні історичні поняття, процеси та закономірності. Аналізує причини, перебіг і наслідки подій. Порівнює історичні явища, події та постаті за визначеними критеріями.	Застосовує знання у стандартних ситуаціях. Аналізує історичні карти, документи, статистичні матеріали, ілюстрації та схеми. Виконує практичні роботи за алгоритмом.	Переважно самостійно планує послідовність дій, контролює результат, за потреби використовує запропоновані джерела інформації.	Аргументовано висловлює думку, ставить запитання, бере активну участь у парній і груповій роботі, наводить історичні факти як докази.	Уміння виявляються регулярно та стабільно в більшості стандартних ситуацій.
8 / достатній	Аналізує, порівнює, класифікує та узагальнює історичну інформацію. Встановлює істотні причинно-наслідкові та хронологічні зв’язки. Розрізняє факти, судження та оцінки. Формулює обґрунтовані висновки.	Застосовує знання в різних стандартних ситуаціях. Самостійно працює з історичними джерелами, картами, таблицями, діаграмами та хронологічними матеріалами; виконує практичні завдання.	Самостійно обирає спосіб виконання завдання з кількох відомих. Виявляє та виправляє більшість власних помилок.	Аргументує позицію історичними фактами й даними джерел, конструктивно взаємодіє з однокласниками, доповнює та уточнює відповіді інших.	Уміння виявляються систематично та в різних стандартних навчальних ситуаціях.

9 / достатній	Систематизує та інтерпретує історичну інформацію. Встановлює причинно-наслідкові, хронологічні та просторові зв’язки. Аналізує взаємодію історичних процесів. Формулює обґрунтовані висновки та оцінні судження на основі доказів.	Самостійно застосовує знання під час аналізу історичних джерел, карт, статистичних даних, схем і таблиць. Розв’язує практичні та частково проблемні завдання, здійснює порівняльний аналіз.	Самостійно визначає послідовність роботи, добирає необхідні джерела інформації, контролює та оцінює результат.	Чітко й логічно висловлюється, обґрунтовує висновки, ефективно співпрацює, може презентувати результати власної або групової роботи.	Уміння виявляються стабільно, систематично та в більшості навчальних і практичних ситуацій.
10 / високий	Володіє системою історичних понять, фактів і закономірностей. Аналізує складні причинно-наслідкові зв’язки, синтезує інформацію з різних джерел, оцінює історичні процеси та явища. Формулює аргументовані історичні судження.	Упевнено застосовує знання у стандартних і нових ситуаціях. Самостійно працює з різними видами історичних джерел, картографічною, статистичною, текстовою та візуальною інформацією. Розв’язує проблемні завдання.	Самостійно планує, організовує та коригує власну діяльність. Обирає оптимальні способи виконання завдань, оцінює достовірність джерел та отриманих результатів.	Вільно аргументує власну позицію, використовує історичні докази, бере ініціативу в спільній роботі, конструктивно реагує на альтернативні позиції.	Уміння виявляються постійно, у різноманітних стандартних, практичних і нових ситуаціях.
11 / високий	Демонструє гнучке та системне історичне мислення. Інтерпретує інформацію різних джерел, виявляє закономірності, оцінює значення історичних подій і процесів, аналізує різні інтерпретації минулого, прогнозує можливі наслідки на основі історичного досвіду.	Самостійно розв’язує складні практичні та проблемні завдання. Здійснює комплексний аналіз джерел, карт, статистики та візуальних матеріалів. Зіставляє свідчення різних джерел, визначає їхню достовірність та інформаційну цінність.	Повністю організовує власну діяльність: визначає мету, планує роботу, добирає ресурси, здійснює самоконтроль, корекцію та самооцінювання.	Веде конструктивний діалог, переконливо аргументує висновки, порівнює різні історичні позиції та інтерпретації, ефективно координує спільну діяльність.	Уміння виявляються постійно та впевнено, зокрема під час виконання нових і складних завдань.
12 / високий	Має системні, міцні та глибокі історичні знання. Самостійно аналізує, синтезує, оцінює й	Творчо застосовує історичні знання у стандартних, нестандартних і життєвих	Виявляє повну автономність у навчанні: самостійно визначає проблему,	Є активним і відповідальним учасником взаємодії; переконливо презентує	Уміння виявляються постійно, стійко й комплексно — у різноманітних

	узагальнює інформацію. Встановлює складні причинно-наслідкові, хронологічні та просторові зв'язки. Критично оцінює джерела, інтерпретації та історичні судження. Формулює власні аргументовані висновки.	ситуаціях. Самостійно проводить навчальні дослідження, формулює проблемні запитання, добирає та критично аналізує джерела, створює власні історичні реконструкції, схеми, таблиці, презентації, аналітичні матеріали.	мету, завдання та способи дослідження, добирає й критично оцінює джерела, перевіряє результати, здійснює рефлексію та самооцінювання.	результати, аргументовано відстоює позицію, поважає альтернативні думки, ініціює та організовує продуктивну співпрацю.	навчальних, практичних, дослідницьких, проблемних та життєвих ситуаціях.

ОРІЄНТИРИ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ З ІСТОРІЇ

Під час визначення рівня навчальних досягнень учня/учениці доцільно комплексно враховувати:

1. **Знання історичного змісту** — знання та розуміння подій, явищ, процесів, понять, термінів, історичних постатей.
2. **Хронологічні вміння** — установлення послідовності, тривалості та синхронності історичних подій, визначення періодів і дат.
3. **Просторові вміння** — роботу з історичною картою, визначення місця та територіальних меж історичних подій і процесів.
4. **Роботу з історичними джерелами** — пошук, добір, аналіз, порівняння, інтерпретацію та оцінювання інформації з різних джерел.
5. **Причинно-наслідкове мислення** — визначення причин, передумов, перебігу та наслідків історичних подій.
6. **Порівняльний аналіз** — зіставлення історичних подій, явищ, процесів, суспільств, держав і постатей за визначеними критеріями.
7. **Інтерпретацію історичної інформації** — уміння розрізняти факт, судження, оцінку та інтерпретацію.
8. **Критичне мислення** — оцінювання достовірності джерел, виявлення різних позицій та інтерпретацій історичних подій.
9. **Аргументацію** — формулювання власних суджень і підтвердження їх історичними фактами та свідченнями джерел.
10. **Дослідницькі вміння** — формулювання запитань, визначення проблеми, планування дослідження, добір джерел, аналіз результатів.
11. **Комунікацію та співпрацю** — участь у дискусіях, дебатах, парній і груповій роботі, презентацію результатів.
12. **Самостійність і саморегуляцію** — планування власної діяльності, самоконтроль, корекцію помилок, рефлексію та самооцінювання.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ З ІСТОРІЇ

Рівень навчальних досягнень	Загальна характеристика
1–3 бали — початковий	Учень/учениця має фрагментарні уявлення про історичні події, явища, процеси, постаті та поняття. Розпізнає окремі історичні факти, дати, імена за зразком. Відтворює просту інформацію після запитань або за допомогою вчителя. Потребує значної підтримки під час роботи з історичними джерелами, картою, хронологією та формулювання висновків. Уміння виявляються епізодично, переважно в добре знайомих ситуаціях.
4–6 балів — середній	Учень/учениця розуміє основні історичні поняття, події, явища та процеси, називає їхні характерні ознаки. Встановлює прості хронологічні та причинно-наслідкові зв'язки, визначає основний зміст історичного джерела за алгоритмом. Працює з історичною картою, таблицями, схемами й ілюстраціями за зразком або з допомогою.

	Відтворює та пояснює навчальний матеріал, формулює прості висновки. Уміння виявляються регулярно в типових навчальних ситуаціях.
7–9 балів — достатній	Учень/учениця демонструє достатній рівень історичних знань і вмінь. Аналізує та порівнює історичні події, явища й процеси, встановлює причинно-наслідкові, хронологічні та просторові зв'язки. Самостійно працює з різними видами історичних джерел, визначає їхню основну інформацію та значення, використовує історичну карту й хронологічні матеріали. Характеризує діяльність історичних постатей, пояснює різні історичні позиції, аргументує власні судження, формулює обґрунтовані висновки. Ефективно працює індивідуально, у парах і групах.
10–12 балів — високий	Учень/учениця демонструє глибокі, системні та усвідомлені історичні знання. Критично аналізує й інтерпретує історичні події, явища, процеси та джерела, зіставляє інформацію з різних джерел, визначає причини, наслідки, взаємозв'язки та альтернативні пояснення. Самостійно оцінює достовірність і упередженість джерел, аргументовано характеризує історичні постаті та суспільні процеси, формулює власні обґрунтовані висновки. Творчо застосовує історичні знання для розв'язання проблемних і нових завдань, прогнозує можливі наслідки історичних рішень, переконливо презентує результати та бере активну участь у дискусіях.

Предметний акцент
Під час оцінювання з історії важливо враховувати не лише **запам'ятовування дат, подій та імен**, а насамперед здатність учня/учениці **розуміти історичний процес, працювати з джерелами, встановлювати хронологічні, причинно-наслідкові та просторові зв'язки, аналізувати й порівнювати історичні події, аргументувати судження, критично оцінювати інформацію та застосовувати історичні знання для осмислення минулого й сучасності**.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ
відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 № 722
«Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»

Критерії адаптовано саме до предметної специфіки громадянської освіти: робота з інформацією, критичне мислення, аргументація, аналіз суспільних явищ, правова й громадянська компетентності, участь у дискусіях, співпраця та відповідальне прийняття рішень.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
1 / початковий	Розпізнає окремі факти, поняття або явища громадянської освіти лише за допомогою вчителя. Виявляє фрагментарне розуміння навчального матеріалу.	Виконує лише окремі найпростіші завдання за зразком або безпосередньою допомогою вчителя.	Потребує постійної допомоги, пояснення й стимулювання. Не може самостійно організувати роботу.	Відповідає на окремі запитання. У взаємодії з іншими бере участь лише після спонукання.	Уміння виявляються епізодично, непослідовно, переважно за допомогою вчителя.

2 / початковий	Відтворює окремі факти, терміни, поняття. Розрізняє окремі суспільні явища, але не встановлює між ними зв’язків.	Виконує прості завдання за зразком. Може знайти окрему інформацію у запропонованому джерелі.	Працює переважно за детальною інструкцією. Потребує значної допомоги під час виконання завдань.	Дає короткі відповіді. Може висловити просту думку, але має труднощі з її поясненням.	Уміння виявляються зрідка, переважно у знайомих ситуаціях і за підтримки вчителя.
3 / початковий	Відтворює основні елементи навчального матеріалу. Розпізнає прості причинно-наслідкові зв’язки між громадянськими та суспільними явищами.	Виконує завдання репродуктивного характеру за алгоритмом. За допомогою вчителя визначає основну інформацію в джерелі.	Частково виконує завдання самостійно, але потребує допомоги для перевірки й виправлення помилок.	Відповідає на запитання, бере участь у простій бесіді. Може повторити або доповнити висловлювання інших.	Уміння виявляються періодично, переважно під час виконання типових завдань.
4 / середній	Розуміє основні громадянознавчі поняття, факти та явища. Встановлює найпростіші зв’язки між ними.	Виконує стандартні завдання за відомим алгоритмом. Знаходить необхідну інформацію в одному-двох запропонованих джерелах.	Працює за інструкцією, частково контролює власну діяльність.	Висловлює власну думку з опорою на запитання або підказки. Дотримується базових правил спілкування.	Уміння виявляються досить регулярно у стандартних навчальних ситуаціях.
5 / середній	Пояснює основні поняття громадянської освіти, характеризує суспільні явища та процеси. Визначає очевидні причини й наслідки.	Виконує типові завдання, аналізує нескладні тексти, схеми, таблиці, статистичні матеріали.	Виконує значну частину роботи самостійно, звертаючись по допомогу у складніших ситуаціях.	Аргументує прості твердження, ставить уточнювальні запитання, бере участь у парній та груповій роботі.	Уміння виявляються регулярно під час виконання типових завдань.
6 / середній	Порівнює суспільні явища, визначає їхні причини, наслідки та взаємозв’язки. Розрізняє факти, судження та оцінки у простих інформаційних матеріалах.	Застосовує знання для розв’язання типових громадянських ситуацій. Аналізує запропоновані джерела, формулює висновки.	Самостійно виконує типові завдання, може перевірити результат за визначеними критеріями.	Послідовно висловлює позицію, наводить прості аргументи, конструктивно взаємодіє в групі.	Уміння виявляються стабільно у типових і частково змінених ситуаціях.

7 / достатній	Аналізує суспільні явища та процеси, встановлює причинно-наслідкові зв'язки. Розрізняє достовірну й сумнівну інформацію за визначеними ознаками.	Застосовує знання у нових, але близьких до вивчених ситуаціях. Працює з різними видами інформації, формулює обґрунтовані висновки.	Планує основні етапи роботи, добирає способи виконання завдання, контролює результат.	Аргументовано висловлює думку, сприймає альтернативні позиції, бере відповідальну участь у спільній роботі.	Уміння виявляються систематично та в більшості навчальних ситуацій.
8 / достатній	Порівнює різні позиції та підходи, аналізує аргументи, оцінює суспільні явища з різних перспектив. Робить логічні висновки.	Самостійно аналізує інформацію з кількох джерел, застосовує знання для вирішення проблемних громадянських ситуацій.	Самостійно визначає послідовність дій, добирає необхідні джерела та способи роботи, коригує власну діяльність.	Веде конструктивний діалог, аргументує позицію, ставить змістовні запитання, враховує думки інших.	Уміння виявляються часто, стабільно та в різних видах навчальної діяльності.
9 / достатній	Критично аналізує інформацію, оцінює аргументи та докази, виявляє маніпуляції й стереотипи. Встановлює складні взаємозв'язки між суспільними явищами.	Розв'язує проблемні завдання, використовує різні джерела інформації, обґрунтовує висновки та пропонує можливі способи розв'язання громадянських проблем.	Організовує власну діяльність, самостійно визначає інформаційні потреби, перевіряє достовірність результатів.	Переконливо аргументує власну позицію, коректно спростовує необґрунтовані твердження, сприяє конструктивній взаємодії.	Уміння виявляються систематично, стійко й у більшості складних навчальних ситуацій.
10 / високий	Глибоко аналізує суспільні процеси, інтегрує знання з різних тем, критично оцінює джерела та позиції. Формулює самостійні висновки.	Самостійно досліджує громадянські проблеми, застосовує знання в нестандартних ситуаціях, створює власні аргументовані продукти: дослідження, проєкти, презентації, аналітичні матеріали.	Повністю самостійно планує, організовує та оцінює власну діяльність. Визначає способи досягнення мети та за потреби змінює стратегію.	Веде змістовну дискусію, демонструє культуру діалогу, переконливо аргументує, сприяє досягненню спільного рішення.	Уміння виявляються постійно, цілісно та в різноманітних навчальних і життєвих ситуаціях.
11 / високий	Синтезує інформацію з різних джерел, формулює власні гіпотези й висновки, оцінює суспільні проблеми з позицій прав	Самостійно здійснює комплексний аналіз громадянських проблем, використовує докази, статистику, нормативні та інформаційні	Виявляє високий рівень самоорганізації, самоконтролю та рефлексії. Самостійно визначає	Ефективно модерує обговорення, координує спільну діяльність, поважає різні позиції, допомагає групі	Уміння виявляються постійно, впевнено й результативно в нових та нестандартних ситуаціях.

	людини, демократії, відповідальності та справедливості.	джерела, розробляє обґрунтовані рішення.	критерії якості власної роботи.	досягати спільного результату.	
12 / високий	Демонструє системне, критичне й творче мислення. Самостійно інтегрує знання з різних галузей, оцінює складні суспільні проблеми, прогнозує наслідки рішень, формулює оригінальні та обґрунтовані висновки.	Ініціює та реалізує самостійні дослідницькі, проєктні й громадянські завдання. Творчо застосовує знання, створює нові способи розв'язання проблем, обґрунтовує практичні пропозиції.	Повністю самостійно визначає мету, планує діяльність, добирає ресурси, здійснює моніторинг і рефлексію результатів, відповідально приймає рішення.	Демонструє високий рівень громадянської комунікації: аргументовано веде дискусію, об'єднує учасників для спільної мети, конструктивно взаємодіє з різними позиціями.	Уміння виявляються постійно, комплексно, творчо та результативно в навчальних, проблемних, практичних і наближених до реального життя ситуаціях.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ

Рівень навчальних досягнень	Загальна характеристика
1–3 бали — початковий	Учень/учениця має фрагментарні уявлення про суспільство, державу, права людини, громадянські цінності та демократичні процеси. Розпізнає окремі поняття й факти за зразком, відтворює їх із допомогою вчителя. Виконує прості завдання за запропонованим алгоритмом, потребує постійної підтримки під час роботи з інформацією та аналізу суспільних ситуацій.
4–6 балів — середній	Учень/учениця розуміє основні поняття громадянської освіти, відтворює навчальний матеріал, розпізнає основні суспільні явища та процеси. За алгоритмом працює з текстовою, візуальною та статистичною інформацією, визначає права й обов'язки громадян у типових ситуаціях. Висловлює власну думку з опорою на запитання вчителя, бере участь у парній та груповій роботі.
7–9 балів — достатній	Учень/учениця демонструє достатній рівень громадянознавчих знань, пояснює суспільні явища та процеси, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, порівнює різні позиції. Самостійно працює з різними джерелами інформації, аналізує суспільні ситуації, застосовує знання про права людини, демократію, громадянське суспільство та відповідальність. Аргументує власну позицію, бере активну участь у дискусіях і спільній діяльності.
10–12 балів — високий	Учень/учениця демонструє глибокі, системні та усвідомлені знання з громадянської освіти. Критично аналізує суспільні явища, інформацію та різні громадянські позиції, виявляє причинно-наслідкові зв'язки, оцінює достовірність інформації. Самостійно застосовує знання у нових і проблемних ситуаціях, аргументовано відстоює власну позицію, пропонує шляхи розв'язання суспільних проблем. Виявляє громадянську відповідальність, толерантність, готовність до співпраці, участі в житті громади та демократичних процесах.

Орієнтири для оцінювання з громадянської освіти

Під час визначення рівня навчальних досягнень учня/учениці доцільно комплексно враховувати:

1. **Знання та розуміння** громадянських, правових, соціальних, політичних і економічних понять.
2. **Уміння працювати з інформацією** — знаходити, відбирати, систематизувати, порівнювати та перевіряти інформацію з різних джерел.
3. **Критичне мислення** — розрізняти факти, судження, оцінки, аргументи й маніпулятивні повідомлення.
4. **Аналіз суспільних явищ** — установлювати причини, наслідки, взаємозв'язки та можливі способи розв'язання проблем.
5. **Аргументацію** — формулювати власну позицію та підтверджувати її фактами, прикладами й доказами.
6. **Громадянську компетентність** — розуміти права та обов'язки людини і громадянина, принципи демократії, верховенства права та відповідальності.
7. **Комунікацію і взаємодію** — вести діалог, дискусію, працювати в парі та групі, поважати різні погляди.
8. **Самостійність** — планувати роботу, приймати рішення, контролювати й оцінювати власний результат.
9. **Практичне застосування знань** — переносити набуті знання та вміння на реальні й змодельовані громадянські ситуації.
10. **Рефлексію** — оцінювати власні дії, визначати труднощі та шляхи подальшого вдосконалення.